

Průřezové téma environmentální výchova:

PŘÍRODNÍ KAPITALISMUS, *Paul Hawken, Amory Lovins, L. Hunter Lovinsová, MF 2003*

Příklad města Curitiba

Curitiba je velkoměsto v jihovýchodní Brazílii, které má stejný počet obyvatel jako Houston nebo Filadelfie. Je jediným městem, kde pokleslo znečištění ovzduší od 50. let 20. století.

Když se snažili v osmdesátých letech ve městě řešit dopravní potřeby, řídili se souborem jednoduchých zásad: Dávej přednost všeobecné dostupnosti před soukromými automobily. Podporuj lidské potřeby, ale nepodporuj jednotlivé druhy dopravy. Vycházej vstříc požadavkům těch nejhudších. Neutrácej peníze, které nemáš.

Curitiba zahájila reorganizaci své dopravy novými autobusy, protože neměla k dispozici nic jiného než stará vozidla, která byla původně postavená na podvozcích nákladních aut v roce 1928 a hodila se stejně tak pro přepravu zvířat jako lidí, byla hlučná, rozhrkaná, nepohodlná, pomalá a vstup do dopravního prostředku byl umístěn nepříjemně vysoko nad zemí, a tak se cestující museli cpát po strmých schůdkách a protlačit se skrze dveře, jež byly na ochranu před černými pasažéry zúženy.

Je rozšířené přesvědčení, že Curitiba má v současnosti nejlepší autobusový systém na celém světě. Na expresních linkách autobusy nyní zastavují v systému, kterému se říká tubusová stanice – je to vůči silnici zvýšený skleněný válec, který je rovnoběžný s trasou autobusu, do něhož se vstupuje turniketem, jsou v něm čitelné mapy a je bezbariérově přístupný hendikepovaným. Vzájemně propojené dveře se otevrou zároveň na stanici a u autobusu. Nejsou zde žádné schůdky. Cestující, kteří přijeli, odcházejí jedním koncem tubusové stanice, nastupuje se z druhého konce. Expresní autobusy v době dopravní špičky vyjíždějí každou minutu.

Město bylo v roce 1992 Spojenými národy vyhlášeno za vzorové ekologické město. Nabízí svému průměrnému obyvateli 3,3-5 násobek minimální mzdy v zemi a má nejrozvinutější systém sociální podpory v Brazílii.

Úkol:

Vytvořte úkoly k textu, označte, kterou úroveň myšlenkových operací rozvíjí. Jděte postupně od úrovně „znalost“ po „hodnotící posouzení“. Jak by vypadala vyučovací hodina s použitím těchto úkolů (motivace, porozumění, písemné zpracování, prezentace, hodnocení).

Příklady:

Najdi na mapě, kde leží Brazílie a Curitiba.

Vyjmenuj a vysvětli zásady, kterými se při řešení dopravních potřeb na Curitiba řídili.

Vysvětli, co se myslí výrokem „město, které se během jedné generace vymanilo z třetího světa“.

Charakterizujte třetí svět.

Kdy a kým byla vyhlášena Curitiba za vzorové ekologické město?

Vysvětli, jak souvisí zásada „Neutrácej peníze, které nemáš“ s řešením znečištění ovzduší.

Vytvoř další zásady, jak zlepšit životní prostředí.

Vyjmenuj a vysvětli zásady, kterými se při řešení dopravních potřeb na Curitiba řídili.

Vysvětli, co se myslí výrokem „město, které se během jedné generace vymanilo z třetího světa“.